

نگرشی بر درمان گذشته و حال آرتريت روماتويد

دکتر محمد کرمی استاد یار گروه سم شناسی و فارماکولوژی دانشکده داروسازی
با همکاری مرکز تحقیقات علوم دارویی

خلاصه:

سابقه و هدف: بر طبق نظر قدما چهار خلط و یا مزاج در انسان وجود دارد که از چهار عنصر اصلی تشکیل شده اند به عبارتی صفرا بیشتر از عنصر آتش، دم از هوا یا (باد)، بلغم از آب و سودا از خاک تشکیل شده است. به تجربه ثابت شده است بیشتر افراد بلغمی دچار بیماری روماتوئید آرترایتیس می شوند در متون طب امروزی، اتیولوژی این بیماری را اختلال ایمنولوژیک میدانند که در آن سیستم کمپلمان و سایر سیستم های ایمنی بدن، کمپلکس آنتی ژن-آنتی بادی، مفاصل و سایر اعضا را بیگانه دانسته و به آنها حمله می کنند و موجب تخریب مفاصل (روماتیسم) می شود. در طب امروزی درمان به ضد بوده و داروهای سرکوبگر ایمنی مثل کورتون ها، NSAHDs و نابود کننده سلولی (Citotoxic) مثل Methotrexate می باشد. در طب سنتی علت این بیماری را رسوب سودا در انتهای بیماری در اعضا از جمله مفاصل می دانند.

مواد و روش ها: کلیه اطلاعات گرد آوری شده بر اساس منابع کتابخانه ای الکترونیکی و غیر الکترونیکی مشتمل بر مقالات و گزارش های فوریت های پزشکی و کتاب های از قبیل استراتژی طب سنتی، طب داخلی هاریسون و قانون در طب بوعلی سینا می باشد.

یافته ها: به بعضی از یافته ها اشاره می شود ۱- در طب سنتی درمان در درجه اول پرهیز از غذاهای سرد مانند لبنیات بخصوص ماست، نان بدون سبوس است. حدیث المده بیت الداع (مده خانه همه درد ها) نیز تأیید کننده همین اصل است. ۲- استفاده از داروهای گیاهی گرم و مسدود کننده مسامات (مجاری ورود سموم در گردش بدن به اعضا) مانند زیره، بابونه، عسل و داروهای مالیدنی از قبیل بادام تلخ. ۳- استفاده از داروهای غیر گیاهی مانند نمک طعام، انواع زاج ها و سنگ جهنم. ۴- استفراغ بدن (به هر گونه خروج ماده از بدن را در اصطلاح طب سنتی استفراغ می گویند) مانند داروهای معرق- داروهای ملین - داروهای مسهل و داروهای قاعده آور. ۵- بادکش گرم (Hot cupping)، حجامت همراه خونگیری، فسد (بسته به تشخیص از رگ بازبلیک یا صافن) در صورتی که بیماری مزمن شده باشد. ۶- و در نهایت برای جلوگیری از عود بیماری باید مانع تولید و تجمع مجدد خلط فاسد در بدن شد.

استنتاج: اگر خداوند از روی حکمت یک بیماری را بدهد از روی رحمت هفتاد درمان (در دسترس) برای آن مهیا می سازد. لذا اگر درمان های متعدد برای بیماری باشد شاید هر ملت، فرهنگ و یا هر مکتبی به فراخور اقلیم و سلیقه های خود به تعداد معدودی از درمان توجه بیشتری داشته باشد. ولی شرایط با لینی زمان شروع بیماری، ادامه و انتهای بیماری، امکانات در دسترس، تصمیم و تشخیص طبیب حاذق را می طلبد که راه هموار درمان را مهیا کند و گرنه نه طب سنتی و نه طب امروزی دور از عوارض و آثار زیانبار نیست و به تنهایی حل مشکل نمی کنند.

واژه های کلیدی: روماتوئید آرترایتیس - طب سنتی- بلغمی - غذاهای گرم - داروهای گیاهی